

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การจัดการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ความคล่องตัวที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ยกกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนสร้างเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาลของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน โดยให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระขึ้นเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษาให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา จึงสมควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. ....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๓) ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย จำเป็นต้องกำหนดให้ครูมีใบรับรอง
ความเป็นครูเพื่อเป็นการรับรองว่าครูมีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะ รวมทั้งมีความรู้
ด้านวิชาการ ที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา
ตามที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

(๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

(๔) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับสภาการศึกษา คณะกรรมการสภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และเลขาธิการสภาการศึกษา

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ครู” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักในสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นแหล่งความรู้ของผู้เรียน ตลอดจนเอื้ออำนวย ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้และมีสมรรถนะด้านต่าง ๆ แต่ไม่หมายความรวมถึงผู้สอนในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า

“ครูใหญ่” หมายความว่า ครูซึ่งเป็นหัวหน้าในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาดังกล่าว

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีหน้าที่และอำนาจหรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

“สถานศึกษาของรัฐ” หมายความว่า สถานศึกษาที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นหรือเป็นผู้บริหารจัดการ แต่ไม่หมายความรวมถึงสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาเฉพาะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“จังหวัด” หมายความว่า รวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้วย

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการศึกษา

แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“กระทรวงเจ้าสังกัด” หมายความว่า กระทรวงที่มีหน่วยงานของรัฐจัดการศึกษาหรือจัดให้มีสถานศึกษาขึ้นในสังกัด

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคคล ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก มีโอกาสพัฒนาความถนัดของตนให้เกิดความเชี่ยวชาญได้ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างผาสุก

มาตรา ๗ การดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ต้องพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ดี ก่อเกิดเป็นสมรรถนะที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงานได้อย่างบูรณาการกัน

มาตรา ๘ ในการพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามระดับช่วงวัย ดังต่อไปนี้

(๑) ช่วงวัยที่หนึ่ง ตั้งแต่แรกเกิดจนมีอายุครบหนึ่งปี ต้องได้รับการเลี้ยงดู ให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ การพัฒนาทางอารมณ์ และการกระตุ้นการรับรู้ทางประสาทสัมผัส ให้สามารถเรียนรู้ในการช่วยเหลือตนเองและสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ตามวัย

(๒) ช่วงวัยที่สอง เมื่อมีอายุเกินหนึ่งปีจนถึงสามปี นอกจากต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๑) แล้ว ต้องฝึกฝนให้ช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น เรียนรู้ผ่านการเล่น การสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม เรียนรู้การพูดและการสื่อสารที่ดี เรียนรู้การสร้างวินัย เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เริ่มรู้จักพ่อแม่ และเริ่มซึมซับวัฒนธรรมไทย พื้นฐาน

(๓) ช่วงวัยที่สาม เมื่อมีอายุเกินสามปีจนถึงหกปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๒) แล้ว ต้องฝึกฝนให้เกิดสมาธิอย่างต่อเนื่อง ควบคุมอารมณ์ได้ สามารถใช้ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และมัดเล็ก เริ่มรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง รู้จักระมัดระวังภัยอันตราย ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย เคารพกฎกติกา เห็นคุณค่าและมั่นใจในตนเอง รับรู้ความเห็นต่าง เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือบิดามารดาหรือผู้ปกครองและผู้อื่นตามกำลังความสามารถ รู้จักความสำคัญของอาชีพ ที่สุจริต เริ่มรู้จักริเริ่มสร้างสรรค์ รับรู้ถึงความงามทางศิลปะ เข้าใจในสิ่งรอบตัว มีทักษะการคิดพื้นฐาน สามารถสังเกต จัดกลุ่ม เปรียบเทียบ และแยกแยะได้ตามวัย รู้จักใช้เหตุผล เข้าใจการนับจำนวน และอักษรภาษาไทย รู้จักสังคมไทย วัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นไทย และเริ่มเรียนรู้ เกี่ยวกับโลกซึ่งรวมถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย

(๔) ช่วงวัยที่สี่ เมื่อมีอายุเกินหกปีจนถึงสิบสองปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๓) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้มีทักษะบริหารจัดการตนเอง ดูแลสุขภาพทั้งกายและจิตของตนเอง เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย รู้จักสิทธิและหน้าที่ ของตนเอง มีจิตอาสา ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ซึมซับในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รับรู้ถึงความงามของธรรมชาติ มีนิสัยในการสังเกตและใฝ่รู้ มีทักษะในการเรียนรู้ รู้จักและรู้เท่าทัน

ในการใช้เทคโนโลยีหาความรู้ รู้จักคิดและกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล รู้จักการวางแผนล่วงหน้า รู้จักวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา รักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีทักษะในการอ่าน เขียน และใช้ภาษาไทย มีความฉลาดรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาการคำนวณ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน มีความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตของชนชาติไทยและประเทศเพื่อนบ้าน มีความรู้ในภาพกว้างของโลก และพัฒนาการของเทคโนโลยี รัชชาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเริ่มหาช่องทางในการประกอบอาชีพ

(๕) ช่วงวัยที่ห้า เมื่อมีอายุเกินสิบสองปีจนถึงสิบห้าปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๔) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้รู้จักพัฒนาสุขภาพกาย ควบคุมอารมณ์ เข้าใจในพัฒนาการของสมองวัยรุ่น รับผิดชอบที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้ความถนัดและเชื่อมั่นในความสามารถของตน เรียนรู้ที่จะตัดสินใจและวางแผนชีวิต ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตที่ซับซ้อนขึ้น ยึดมั่นในจริยธรรม เชื่อมั่นและเข้าใจการดำรงความเป็นไทย สามารถสื่อสารภาษาไทยที่สมบูรณ์ รู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรได้ ช่างชื่นในความงามของศิลปะและธรรมชาติ เรียนรู้การดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใฝ่รู้และมีทักษะในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดในเชิงสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนรู้ เข้าใจในพื้นฐานเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงิน มีความรู้ในศาสตร์และมีสมรรถนะสามารถเลือกเส้นทางการศึกษาต่อหรือเส้นทางอาชีพและการทำงานได้

(๖) ช่วงวัยที่หก เมื่อมีอายุเกินสิบห้าปีจนถึงสิบแปดปี นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๕) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้ดูแลตนเองได้อย่างสมบูรณ์ แสวงหาความรู้และข้อมูลให้ทันการณ์ รู้วิธีตรวจสอบข้อมูลและสถานการณ์ที่ถูกต้อง ยึดมั่นในหลักคุณธรรม ชยัน อดทน และไม่ท้อถอย พร้อมปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหา เข้าใจบทบาทของประเทศไทยในสังคมโลก และรู้ภาษาต่างประเทศในระดับที่สามารถเจรจาต่อรองและแสวงหาความรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว โดยให้แยกเป้าหมายออกเป็นสองด้าน แต่ละด้านต้องบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(ก) เป้าหมายด้านการประกอบอาชีพ มีความพร้อม ความรู้ หรือฝีมือในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านที่ตนเองถนัด หรือริเริ่มประกอบกิจการของตนเอง รู้หลักต้นทุนและการตลาดเบื้องต้น รู้จักใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพของตน

(ข) เป้าหมายด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีทักษะและความรู้ในวิชาพื้นฐานในสาขาที่ตนถนัดและประสงค์จะศึกษาต่อ

(๗) ช่วงวัยที่เจ็ด การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือทักษะอาชีพขั้นสูง นอกจากต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม (๖) อย่างต่อเนื่องและในระดับที่สูงขึ้นแล้ว ต้องฝึกฝนให้รู้จักแสวงหาความสุขสงบทางจิตใจ เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เคารพกฎกติกาอย่างเคร่งครัด เป็นปฏิบัติต่อการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ มีความกล้าหาญที่จะแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาของบ้านเมืองและสังคม มีทักษะในการค้นคว้าและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม แก้ไขอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ มีความรู้ในภาษาต่างประเทศในระดับที่ใช้

ประกอบอาชีพได้ และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนศึกษา สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือสร้างความรู้ใหม่ขึ้นได้

การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงพัฒนาการของร่างกายและจิตใจของผู้เรียนตามระดับช่วงวัย โดยเฉพาะในช่วงวัยที่สี่ให้เริ่มเน้นความรู้ทางวิชาการหรือทักษะเฉพาะทางตามความสนใจในช่วงหลังจากอายุแปดปีเป็นต้นไป

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดรายละเอียดในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงวัยตามวรรคหนึ่ง ให้เหมาะสมกับระดับอายุในช่วงวัยนั้น

ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก การรู้เท่าทันเทคโนโลยี และความต้องการของประเทศ คณะกรรมการนโยบายโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเป้าหมายตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๙ นอกจากการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ แล้ว ให้มีการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และกระตุ้นให้บุคคลทุกช่วงวัยและทุกอาชีพใฝ่ใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามอาชีพของตน หรืออาชีพอื่น หรือความรู้อื่นใดที่ตนสนใจ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองหรือการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความรู้ที่ทันต่อพัฒนาการของโลก หรือเกิดความเชี่ยวชาญในความรู้ที่ตนสนใจ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๑๐ ให้รัฐจัดให้มีการจัดการศึกษาแก่บุคคลซึ่งมิได้เข้ารับการศึกษามาก่อนตามช่วงวัยที่กำหนดตามมาตรา ๘

การจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ แต่อาจเปลี่ยนแปลงอายุและระยะเวลาให้เหมาะสมได้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๑๑ ให้เป็นหน้าที่หรือสิทธิของรัฐ เอกชน และบุคคลดังต่อไปนี้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

(๑) บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้รับการดูแลและพัฒนาจนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแนะนำ ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้การอุดหนุน เพื่อให้เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

(๒) บุพการีหรือผู้ปกครองมีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้แก่ผู้สืบสันดานหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้ โดยจะจัดโดยลำพังหรือร่วมกันจัดก็ได้

(๓) เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ภายใต้การกำกับ สนับสนุน ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกจากรัฐ และในกรณีการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง

(๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้รัฐจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ผู้เรียนให้เพียงพอต่อการเข้ารับการศึกษาได้ตามที่กฎหมายกำหนด

(๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) และอาจจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) (๖) และ (๗) ได้ และมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาตาม (๑) (๒) และ (๓) ในการดำเนินการดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเขตหรือพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบติดกันหรือใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตหรือพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

(๕) รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ในการจัดการศึกษาดังกล่าว รัฐจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรของรัฐก็ได้

(๖) ผู้บรรลุนิติภาวะ นิติบุคคล และบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งมีบุตรหรือผู้ซึ่งอยู่ในความปกครองยังอยู่ในวัยเรียนทุกคนมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน และให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ตามกำลังความสามารถของตน โดยเฉพาะบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้มีหน้าที่พัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และพฤติกรรมของผู้เรียนซึ่งอยู่ในความดูแลของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ด้วย

(๗) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรือมีอุปกรณ์หรือสถานที่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือ และอำนวยความสะดวกแก่การจัดการศึกษาของผู้มีหน้าที่หรือสิทธิในการจัดการศึกษา

(๘) ให้เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีสิทธิจัดการศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๒) และ (๓) ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ รวมถึงให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพ ร่วมมือในการฝึกอาชีพ และสนับสนุนทรัพยากรเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับผู้เรียนให้เกิดความเชี่ยวชาญ

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นใดที่จะจัดการศึกษาในระดับใดตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๑๒ การจัดการศึกษาของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้จัดให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้มีการสนับสนุนผู้เรียนตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) (๑๕) (๑๖) (๑๗) (๑๘) (๑๙) (๒๐) (๒๑) (๒๒) (๒๓) (๒๔) (๒๕) (๒๖) (๒๗) (๒๘) (๒๙) (๓๐) ในด้านการพักอาศัยและดำรงชีพ เป็นกรณีพิเศษ

มาตรา ๑๓ การจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ให้กระทำได้เมื่อได้แจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทราบ แต่การจัดการศึกษานั้นต้องไม่เป็นปฏิปักษ์หรือขัดแย้งต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแนะนำ ให้ความรู้ ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจะกำหนดให้ต้องขออนุญาตเพื่อดำเนินการใดมิได้ และในการติดต่อระหว่างผู้จัดการศึกษากับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องสามารถติดต่อผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) มิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมีอำนาจสั่งให้ผู้จัดการศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือสั่งระงับการจัดการศึกษานั้นได้ แต่ในกรณีที่สั่งระงับการจัดการศึกษา ต้องกำหนดมาตรการรองรับผู้เรียนให้สามารถเรียนต่อในสถานศึกษาหรือได้รับการศึกษาด้วยวิธีการอื่นใดที่สมควรด้วย

การอุดหนุนการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องคำนึงถึงความทัดเทียมกันระหว่างผู้เรียนซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษากับผู้เรียนซึ่งเรียนตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) ด้วย

มาตรา ๑๔ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐต้องอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษาและการกำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยต้องอยู่ในความรับผิดชอบและบังคับบัญชาของครูใหญ่

(๒) วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดตาม (๑) ต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น วิถีชีวิตของสังคม และพัฒนาการของเทคโนโลยีและของโลก และต้องจัดให้มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียนให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ

(๓) แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนและศักยภาพที่ไม่เท่ากันของผู้เรียน และสามารถปรับเปลี่ยนให้ทันกับแนวทางใหม่ได้

(๔) ในแต่ละสถานศึกษาต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนการบริหารจัดการ และดำเนินงานอื่นที่มีใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามจำนวนที่จำเป็นและเหมาะสม ในกรณีที่สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน จะมีผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

(๕) ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ให้ครูใหญ่รับฟังความคิดเห็นของครูทั้งหมดของสถานศึกษานั้นด้วย

(๖) สถานศึกษาต้องมีทรัพยากรการเรียนรู้อันได้แก่ อุปกรณ์ที่จำเป็น ครู และกำลังคนที่ครบถ้วน ในกรณีจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกันได้

(๗) ต้องจัดให้มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มเติมสำหรับครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาห่างไกล ทุกกันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย หรือการปฏิบัติงานที่ยากลำบาก สำหรับครูหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนตาม (๔) บรรดาที่มีภาระเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้กำลังคน

ร่วมกันตาม (๖) หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

(๘) ต้องจัดให้บุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้รับโอกาสเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเดียวกับผู้เรียนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยจะแยกเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดให้มีระบบพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะในสถานศึกษาก็ได้ แต่ต้องมีเป้าหมายให้ผู้เรียนดังกล่าวสามารถเข้าเรียนร่วมกับผู้เรียนทั่วไปให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(๙) ในกรณีที่ไม่สามารถจัดบุคลากรพื้นฐานสำหรับสถานศึกษาของรัฐใดจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างมีคุณภาพ หรือมีเหตุอันสมควรอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด จะรวมสถานศึกษาของรัฐเข้าด้วยกันก็ได้ โดยรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจอำนวยความสะดวกในการเดินทาง และให้ความช่วยเหลือด้านอื่นแก่ผู้เรียน ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็นตามระเบียบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

(๑๐) การเลื่อนวิทยฐานะหรือเลื่อนตำแหน่งของครู ให้พิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่สะท้อนพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และความสามารถในความเป็นครู

(๑๑) ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐสั่งการหรือมอบหมายกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ อันจะทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หลักได้เต็มกำลังความสามารถหรือทำให้ผู้เรียนไม่มีเวลาเพียงพอในการเรียน

(๑๒) ต้องมีมาตรการในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างสมบูรณ์

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเจ้าสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก และเสนอแนะให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามวรรคหนึ่ง
หน่วยงานของรัฐใดไม่ปฏิบัติตามมาตรการตาม (๑๑) ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวละเว้นหรือจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยด้วย

มาตรา ๑๕ การจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ต้องไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกัน เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้ทำได้

ให้สถานศึกษาของเอกชนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่น แต่ในกรณีที่มิได้มีกฎหมายอนุญาตให้การจัดการศึกษาของเอกชนแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้ สถานศึกษาของเอกชนดังกล่าวอาจได้รับการลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่น แตกต่างจากสถานศึกษาของเอกชนที่ไม่มุ่งแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันได้

มาตรา ๑๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการให้สถานศึกษาของเอกชน ที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) จัดให้ครู ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน เงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นให้สอดคล้องกับครูของสถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการศึกษาในระดับดังกล่าว ทั้งนี้ รัฐอาจจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ครูของสถานศึกษาของเอกชน เป็นการเพิ่มเติมได้

มาตรา ๑๗ ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) (๖) และ (๗) ให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง รวมตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม การจัดการศึกษาในด้านอื่น โดยรัฐอาจใช้การลดหย่อนภาษีอากร การลดอัตราภาษี หรือให้สิทธิ และประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากรหรือกฎหมายภาษีอากรอื่นหรือประโยชน์อื่นใด เป็นมาตรการในการจูงใจ

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖) ประชาชนซึ่งมีภูมิปัญญาหรือประกอบอาชีพหรือธุรกิจในจังหวัดใด อาจรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ อุดหนุน หรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนั้นหรือจังหวัดใกล้เคียงได้

คณะบุคคลตามวรรคหนึ่งอาจจัดตั้งเป็นสมัชชา สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่อ อย่างเป็นทางการอื่นได้

เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะบุคคลดังกล่าว แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทราบ เพื่อให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการดำเนินการจัดการศึกษาและการจัดทำวางแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา ๗๓ ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ ของคณะบุคคลตามวรรคสามประกอบการพิจารณาด้วย

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะบุคคล ตามวรรคสาม หรือการบริจาคให้แก่สถานศึกษาผ่านทางคณะบุคคลดังกล่าว ให้ได้รับการลดหย่อน ภาษีอากรหรือหักเป็นรายจ่ายตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๙ ในการจัดการศึกษาของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการ จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ถ้ารัฐหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าทำให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจะประหยัดและมีประสิทธิภาพดีกว่า การดำเนินการเอง รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้เรียน หรือสถานศึกษาของเอกชนแทนการจัดการศึกษาเองก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรี กำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

หมวด ๒
สถานศึกษา

มาตรา ๒๐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ จัดให้มีสถานศึกษาของรัฐเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้เพียงพอ มีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงจำนวน และสภาพของผู้เรียน ระยะทางหรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทางประกอบกับสถานศึกษา ที่ภาคเอกชนได้จัดให้มีขึ้นอยู่แล้ว

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบ การศึกษาที่จะจัดให้มีขึ้น โดยต้องมีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาที่ครบถ้วนตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีประกอบกันด้วย

อุปกรณ์ในการศึกษาตามวรรคสองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี หรือห้องปฏิบัติการ สถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของและใช้ร่วมกันได้ ไม่ว่าสถานศึกษานั้น จะเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดส่วนราชการเดียวกันหรือต่างกัน และให้มีอำนาจอนุญาตให้ผู้เรียน ที่เรียนตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) เข้าใช้ประโยชน์ได้ตามที่เห็นสมควร

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งอาจเป็นนิติบุคคลได้ตามที่มีกฎหมายกำหนด ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับกับการจัดให้มีสถานศึกษาของรัฐ ตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและสถานศึกษา ของรัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริม กระตุ้น อำนวยความสะดวก และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชน ทั่วไปสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้โดยสะดวก โดยไม่มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด ๆ ที่จะเป็นอุปสรรค ต่อการเรียนรู้หรือมีลักษณะเป็นการไม่เกื้อหนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดระเบียบเพื่อความเรียบร้อยหรือความปลอดภัยหรือการเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมตามความเหมาะสม มิให้ถือว่าเป็นข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือมีลักษณะ ตามวรรคหนึ่ง

สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งอาจจัดให้มีระบบการวัดผล และประเมินผลสำหรับผู้ซึ่งประสงค์จะได้รับหนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรรับรอง ความรู้ความสามารถ หรือนำไปสะสมเพื่อการรับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปริญญาได้

มาตรา ๒๒ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) มีหน้าที่จัดให้ผู้เรียนซึ่งประสงค์จะเข้าเรียนในชั้นปีที่หนึ่งของช่วงวัยตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) ได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้นโดยไม่ต้องสอบแข่งขันหรือคัดเลือกด้วยวิธีการใด ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะเข้าเรียนมากกว่าที่จะพึงรับได้ ให้ใช้วิธีการจับสลาก

การรับผู้เรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) และ (๖) ในกรณีจำเป็นและสมควร สถานศึกษาอาจจัดให้มีการคัดเลือก ผู้ประสงค์จะเข้าเรียนได้ แต่การคัดเลือกนั้นต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์การเรียนรู้และทักษะในระดับ

ก่อนหน้าเป็นสำคัญ การวัดผลการเรียนรู้ที่สูงกว่าผลการเรียนรู้หรือทักษะดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้บุคคลอื่นเสียหาย

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองไม่ใช้บังคับกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนซึ่งมีคุณลักษณะพิเศษ มีความสามารถพิเศษ หรือมีลักษณะเป็นการเฉพาะตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๓ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) และ (๖) มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับ เสนอแนะ หรือช่วยเหลือสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในระเบียบที่ออกตามวรรคสอง

องค์ประกอบ วิธีการได้มา คุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) คำนึงถึงความเป็นอิสระของการบริหารจัดการสถานศึกษา ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(๒) มีรูปแบบหลากหลายที่สามารถปรับใช้กับสถานศึกษาที่มีขนาด ลักษณะ วัตถุประสงค์ และความพร้อมที่แตกต่างกันได้

(๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือองค์กรชุมชนในพื้นที่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูในสถานศึกษาซึ่งมิใช่ครูใหญ่ โดยจะมีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วยก็ได้

(๔) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหลายสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันได้

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายที่จะต้องปรับปรุงระเบียบตามวรรคสอง ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นหรือข้อเสนอแนะของสถานศึกษาอย่างน้อยทุกสองปี

มาตรา ๒๔ ในแต่ละจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานในคณะกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา ๒๓ ทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะนโยบาย หรือแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดของตน โดยอาจเชิญหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นได้

ในการจัดประชุมตามวรรคหนึ่ง จังหวัดใดมีการตั้งคณะบุคคลตามมาตรา ๑๘ ให้เชิญคณะบุคคลดังกล่าวมาร่วมประชุมด้วย

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ที่ประชุมเลือกผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและคณะกรรมการนโยบายนำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งไปพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๒๕ ความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขดังกล่าวต้องก่อให้เกิดผลอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา
- (๒) มีความเป็นอิสระในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
- (๓) มีความเป็นอิสระในการบริหารการเงินและการใช้จ่ายเงิน
- (๔) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล

มาตรา ๒๖ ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดสรรให้ไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยให้จัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปที่ไม่กำหนดวัตถุประสงค์ จำนวนเงินขั้นต่ำดังกล่าวไม่รวมถึงงบประมาณสำหรับเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง และค่าที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง

ในการกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการนโยบาย และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ด้านการเงินหรือการคลัง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตาม ที่คณะกรรมการนโยบายเสนอ ด้านละหนึ่งคน

การกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐตามวรรคสอง ให้กำหนดตามขนาด ที่ตั้ง ประเภท และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และให้พิจารณา ทบทวนทุกสามปี

มาตรา ๒๗ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนทั่วไปตามมาตรา ๒๖
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน

หรือความร่วมมือที่ได้รับตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๖)

- (๔) เงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษา
- (๕) เงินหรือผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับ
- (๖) ดอกผลของรายได้

รายได้ตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นสิทธิที่สถานศึกษาจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ ในการจัดการศึกษาและแก่ผู้เรียนได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยไม่ต้องนำส่งคลัง เป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีรายได้สะสมเป็นจำนวนเกินจำเป็น จะจัดสรรเงินอุดหนุน ตามมาตรา ๒๖ ให้น้อยกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำก็ได้

การจัดกิจกรรมหรือการให้บริการของสถานศึกษาต้องไม่เป็นอุปสรรค ต่อการจัดการศึกษา และต้องมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

มาตรา ๒๘ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษา

รายได้ที่ได้รับจากการจัดหาผลประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นรายได้ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๕)

มาตรา ๒๙ ในกรณีจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกระบวนการ เรียนรู้และแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) คณะกรรมการนโยบายจะจัดให้มีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อ จัดจ้างและการบริหารพัสดุที่ใช้จากรายได้ของสถานศึกษาตามมาตรา ๒๗ ขึ้นเป็นการเฉพาะ สำหรับสถานศึกษาก็ได้ โดยระเบียบดังกล่าวต้องมีความยืดหยุ่น คล่องตัว โปร่งใส และก่อให้เกิด ความเป็นอิสระแก่สถานศึกษา และอาจกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละประเภทและแต่ละพื้นที่ มีระเบียบที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็น หรือให้มีความแตกต่างกันระหว่าง การจัดซื้อจัดจ้างจากรายได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) และรายได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ก็ได้

ให้ถือว่าสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

ระเบียบตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบาย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พสดุภาครัฐแล้วให้ใช้บังคับได้ แต่ในการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อ จัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระ ประสิทธิภาพ และประโยชน์ ที่จะเกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

มาตรา ๓๐ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) ต้องมีความเป็นอิสระ โดยการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมาย ว่าด้วยงานนั้น

หมวด ๓

ครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

มาตรา ๓๑ ครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ สร้างนิสัย และสมรรถนะ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

ในการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง นอกจากวิธีการสอน ให้ใช้วิธีการ อบรม บ่มเพาะ ชี้นำ สร้างแรงบันดาลใจ และวิธีการหรือกระบวนการอื่นใดที่จะทำให้เกิด ความเข้าใจ ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองประกอบกัน

มาตรา ๓๒ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูเกิดความสมบูรณ์และดำรงฐานะอันสูงส่งในการหล่อหลอมคน ครูต้องอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ ทำการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแม่พิมพ์และแบบอย่างที่ดี

มาตรา ๓๓ ครูต้องมีคุณลักษณะทั่วไป ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความถนัดและภาคภูมิใจในความเป็นครูซึ่งมีภารกิจในการหล่อหลอมคน ซึ่งต้องมีความอดทนและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน

(๒) รับรู้และยอมรับถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนด้วยความใส่ใจ ใจกว้าง และมีเมตตา

(๓) มีความสามารถในการชี้แนะหรือชี้นำผู้เรียนทั้งในด้านวิชาการและวิถีชีวิตด้วยความเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด มีขีดความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถพัฒนาตนเองไปในทางที่ถนัดของแต่ละบุคคล

(๔) ตระหนักในภาระหน้าที่ในการพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันวิชาการและบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

(๕) มีความประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนและสังคม

(๖) มีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๗) มีความรู้พื้นฐานและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้เท่าทันในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้

ในการดำเนินการเพื่อผลิตครู ต้องดำเนินการสร้างให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตามวรรคหนึ่งและมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และใช้คุณลักษณะดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และเป็นพื้นฐานในการออกใบรับรองความเป็นครู

ในกรณีที่ครูผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริตครอบงำให้ผู้เรียนกระทำการหรือไม่กระทำการใด หรือให้ผู้เรียนกระทำการในทางเพศ ให้ถือว่าครูผู้นั้นประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๓๔ ให้นำความในมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๕ นอกจากคุณลักษณะทั่วไปตามมาตรา ๓๓ และความรู้ด้านวิชาการที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนแล้ว ครู ผู้ดูแล หรือผู้สอนซึ่งรับผิดชอบในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละระดับช่วงวัย ต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะเฉพาะ ดังต่อไปนี้

(๑) ครูหรือผู้ดูแลในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) ต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและจิตวิทยาเด็ก มีความรู้พื้นฐานด้านการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นผู้มีความรักความปรารถนาเป็นระเบียบเรียบร้อย มีวินัย อารมณ์ดี รักลูกศิษย์ ช่างสังเกต และมีความคิดสร้างสรรค์

(๒) ครูหรือผู้ดูแลในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๑) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีคุณลักษณะในการเอาใจใส่

ดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ช่างสังเกตและเข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลิกลักษณะที่เหมาะสม สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองไปในทางที่ถนัดของแต่ละบุคคล สามารถแนะนำผู้เรียนให้ฝึกตนให้เกิดสมาธิได้

(๓) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๒) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีทักษะในการจัดการชั้นเรียน และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน มีทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาวัยรุ่น สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งที่อาจส่งผลต่อผู้เรียน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะในการสร้างความไว้วางใจระหว่างครูและผู้เรียน ทักษะในการสื่อสารกับผู้เรียน และทักษะในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน มีวิธีการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกล้าและค้นเคยในการแสดงความคิดเห็นและการตั้งคำถาม สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้ รวมตลอดทั้งมองหาช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีความรู้ทางวิชาการที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

(๔) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๕) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๓) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการแสดงออกของผู้เรียน มีทักษะในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน สามารถให้ข้อมูลและแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการศึกษาตามความถนัดของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และคิดเชิงระบบ และสามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต

(๕) ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๔) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีคุณลักษณะตามเป้าหมายแต่ละด้านดังต่อไปนี้

(ก) ด้านการประกอบอาชีพ ต้องมีความรู้และทักษะในอาชีพหรือวิชาชีพ ในสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือการประกอบกิจการของผู้เรียน และพัฒนาความรู้และทักษะของตนตลอดเวลา สามารถถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพหรือประกอบกิจการของตนเองได้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตหรือการแข่งขันในอนาคต ตลอดจนสามารถบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความขยัน อดทน ไม่ท้อถอย มีความพร้อมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และสามารถแก้ไขปัญหาได้

(ข) ด้านการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต้องมีความรู้และทักษะในทางวิชาการสำหรับสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาความรู้และทักษะของตนตลอดเวลา สามารถหาวิธีการในการถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียนจนทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่ผู้เรียนมีความถนัดและประสงค์จะเข้าศึกษาต่อ ตลอดจนสามารถบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความขยัน มีนิสัยใฝ่รู้ มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออก ในสิ่งที่ถูกต้อง และทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการดำรงชีวิตหรือการแข่งขันในอนาคต

(๖) ครูหรือผู้สอนซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) นอกจากต้องมีคุณลักษณะตาม (๕) ตามที่กำหนดแล้ว ต้องมีการพัฒนาความรู้ในด้านวิชาการอยู่ตลอดเวลา มีสมรรถนะและวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ร่วมกัน จนสามารถรู้ถึงปัญหาและวิธีการวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ มีความสามารถ

ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองในเรื่องต่าง ๆ ได้ สามารถสร้างความพร้อมให้แก่ผู้เรียน
สำหรับการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพและการดำเนินชีวิตในอนาคต รวมทั้งการปรับตัวให้ทัน
ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สร้างจิตสำนึกให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญ
ที่จะแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม

การกำหนดคุณลักษณะตาม (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ
โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย และให้เป็นที่ของครูใหญ่ในการจัดและพัฒนาครู
ให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

การกำหนดคุณลักษณะตาม (๖) ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๓๖ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายและสำนักงานกองทุน
เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาร่วมกันจัดให้มีการศึกษาและวิจัยหาต้นแบบ กระบวนการ
และวิธีการที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในการผลิตครู
ซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)
รวมตลอดทั้งวิธีการในการพัฒนาศักยภาพครูให้สูงขึ้นและทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
เพื่อให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้

มาตรา ๓๗ ครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) (ข) ต้องมีใบรับรองความเป็นครู เว้นแต่เป็นผู้มีความรู้
ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาหนึ่งวิชาใดเป็นการเฉพาะตามหลักเกณฑ์
และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ การกำหนดมาตรฐานความเป็นครู
การออก การพักใช้ และการเพิกถอนใบรับรองความเป็นครู และการปฏิบัติตามมาตรฐาน
และจรรยาบรรณของความเป็นครู ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ครูสภาต้องนำผล
การศึกษาวิจัยตามมาตรา ๓๖ มาเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งในการออกใบรับรองความเป็นครู

ใบรับรองความเป็นครูให้ใช้ได้ตลอดไป แต่ครูต้องเข้ารับการพัฒนาตามระยะเวลา
ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๘ ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้มีครูใหญ่คนหนึ่ง รับผิดชอบในการบริหาร
สถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและบุคลากรอื่น
ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยจะให้มีผู้ช่วยครูใหญ่ในการบริหารตามความจำเป็น
และเหมาะสมด้วยก็ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงเจ้าสังกัดกำหนด

ครูใหญ่ต้องทำหน้าที่ครูและผู้ช่วยครูใหญ่มาแล้วตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
ที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของครู แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับ
ใบอนุญาตมิได้

ผู้ช่วยครูใหญ่ซึ่งทำหน้าที่ช่วยงานบริหารหรือธุรการอาจแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่เป็นครูได้

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดแนวทางในการสรรหา คัดเลือก และจัดการอบรม และพัฒนาครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ให้มีความรู้และความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ตามความจำเป็น

มาตรา ๓๙ ให้ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครูในสถานศึกษาของรัฐได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง หรือค่าตอบแทนอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครูอาจมีระดับตำแหน่งเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่อาจมีชื่อตำแหน่งเรียกเป็นอย่างอื่นตามที่กำหนด ในกฎหมายว่าด้วยการนั้นได้

มาตรา ๔๐ ให้มีองค์กรของครู เรียกว่า “คุรุสภา” มีหน้าที่และอำนาจในการออก ใบรับรองความเป็นครู การพักใช้ และการเพิกถอนใบรับรองความเป็นครู ดูแล ส่งเสริม ช่วยเหลือ ด้านสวัสดิการ และประโยชน์อื่นใด รวมตลอดทั้งการพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครู ให้สอดคล้องกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ และหน้าที่อื่นที่จะยังประโยชน์ต่อครูซึ่งต้องมีใช้หน้าที่ และอำนาจในการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ใด เว้นแต่เป็นการต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐๐

การจัดตั้ง การเป็นสมาชิก การบริหาร และการดำเนินการของคุรุสภาตามวรรคหนึ่ง และหน้าที่และอำนาจอื่น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้กระทรวงศึกษาธิการอุดหนุนงบประมาณให้คุรุสภาให้เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๔๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนา ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่อง และทันต่อพัฒนาการของโลกและเทคโนโลยี ทั้งนี้ ตามความจำเป็นและความต้องการของครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

มาตรา ๔๒ ระบบการติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดให้มีขึ้น ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และต้องสอดคล้องกับภารกิจ ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะพิจารณา จากประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาแทนการพิจารณาเป็นรายบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้พิจารณาจากข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) ผลสัมฤทธิ์หรือพัฒนาการของผู้เรียน
- (๒) ข้อมูลจากครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ผู้เรียน และผู้ปกครอง
- (๓) ข้อมูลจากชุมชนใกล้เคียง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๓ ให้สถานศึกษาของรัฐขอความร่วมมือจากบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนเป็นครั้งคราว โดยครูใหญ่มีอำนาจจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้ง ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาตามสมควรได้ ทั้งนี้ ผู้ได้รับเชิญดังกล่าว ไม่ต้องมีใบรับรองความเป็นครู

หมวด ๔ การจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑ ระบบการศึกษา

มาตรา ๔๔ การจัดการศึกษาอาจจัดตามระบบ ดังต่อไปนี้

- (๑) การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ
- (๒) การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง
- (๓) การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรา ๔๕ การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ ได้แก่ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้ ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะจัดในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา จัดโดยบุคลากร หรือผู้ปกครอง หรือโดยวิธีการอื่นใดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการนโยบาย

รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับอย่างทั่วถึง เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ ทัดเทียมกัน

การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ให้จัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

การวัดและประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองคุณวุฒิตามระดับ ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๔๖ การศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับมีสามระดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) การศึกษาก่อนวัยเรียน เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการดูแล อบรม บ่มเพาะ และพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓)
- (๒) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) และ (๖)
- (๓) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

มาตรา ๔๗ ให้มีการศึกษาภาคบังคับตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๔๘ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (ก) หรือการฝึกอบรมอาชีพ ให้จัดโดยสถานศึกษา หรือโดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ หรือโดยวิธีการอื่นใด ในกรณีที่สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการ มิให้ถือว่าสถานประกอบการนั้นจัดตั้งสถานศึกษาหรือประกอบกิจการสถานศึกษา และจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการซึ่งให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมแก่ผู้เรียน ต้องมีใบรับรองความเป็นครูมิได้

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพหรือทักษะอาชีพขั้นสูงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๙ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) อาจจัดในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน หรือจัดด้วยวิธีการอื่นใดตามพัฒนาการของโลก และตามความต้องการของผู้เรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องมีหลักสูตรและวิธีการที่ผู้เรียนมีทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือมุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพขั้นสูงได้ตามความถนัดของตน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๕๐ การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัดของตน สำหรับการประกอบอาชีพ หรือสำหรับการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว สังคม หรือเพื่อประโยชน์แห่งความรอบรู้ของตนเอง โดยอาจจัดให้มีใบรับรองคุณวุฒิตามความเหมาะสมได้

มาตรา ๕๑ การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็วิธีการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น หรือวิธีการอื่นใดที่มีใช่เป็นการบังคับ ที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีช่องทางในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง และสะดวก และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยง่ายโดยไม่มีภาระค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร สามารถเพิ่มพูน

ความรู้ได้อย่างกว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนำความรู้ไปเติมเต็มชีวิตให้แก่ตนเองและเกิดประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๕๒ ให้จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะ ที่ได้รับจากการศึกษาตามมาตรา ๔๔ (๑) (๒) หรือ (๓) จากระบบเดียวกันแต่ต่างสถานศึกษา หรือจากระบบหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ หรือจากการศึกษาตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๒) เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรองระดับการศึกษาต่างสถานศึกษาหรือต่างระบบได้

มาตรา ๕๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน หรือกระตุ้นให้เกิดการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นสิทธิของเอกชน ไม่ว่าจะส่วนบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ที่จะจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและการเรียนรู้ รวมตลอดทั้ง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะแยกกันดำเนินการหรือร่วมมือกันก็ได้ และรัฐอาจให้ประโยชน์ทางภาษีอากรหรือประโยชน์อื่นใดแก่เอกชนดังกล่าวได้

ส่วนที่ ๒

หลักสูตรและการประเมินผล

มาตรา ๕๔ การจัดหลักสูตรต้องมุ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

มาตรา ๕๕ ให้มีสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้เป็นหน่วยงานของรัฐในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่น มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขจัดทำคำแนะนำหรือคู่มือ วิธีดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และเผยแพร่ต่อประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) พัฒนาและจัดทำต้นแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรา ๕๔ สำหรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำต้นแบบหลักสูตรดังกล่าว และต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลกและความจำเป็นของประเทศตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าทุกสองปีหรือตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๓) จัดทำต้นแบบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๔) จัดทำต้นแบบของระบบ วิธีการ และเครื่องมือวัดและประเมินผล ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักสูตรตาม (๒) ที่ใช้ ในการดำเนินการดังกล่าวอาจร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำก็ได้

(๕) จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะตามมาตรา ๕๒

(๖) จัดให้มีแนวทางหรือวิธีการการฝึกอบรมและพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครู เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

(๗) จัดให้มีแนวทางหรือวิธีการการฝึกอบรมและพัฒนาครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการ และการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง

(๘) ศึกษา วิจัย และสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยจะดำเนินการเอง หรือร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดดำเนินการ หรือจ้างผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการก็ได้

(๙) ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการ หรือคณะกรรมการ นโยบายกำหนด

มาตรา ๕๖ การจัดทำต้นแบบหลักสูตรตามมาตรา ๕๕ (๒) ต้องจัดทำให้มี หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการหรือเหมาะสมกับผู้เรียนในภูมิภาค หรือที่มีวัฒนธรรม ความจำเป็น หรือความต้องการที่แตกต่างกัน โดยต้องรับฟังความคิดเห็น ของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการจัดทำด้วย

เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบต้นแบบหลักสูตรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สถานศึกษาที่จัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) นำต้นแบบหลักสูตรไปใช้ได้ โดยสถานศึกษามีอิสระในการปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติม ต้นแบบหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้ดียิ่งขึ้นได้ แต่ต้องแจ้งให้ สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ทราบก่อนนำหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นไปใช้

มาตรา ๕๗ ให้นำความในมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับการจัดทำแนวทาง หรือวิธีการตามมาตรา ๕๕ (๖) และ (๗) ด้วยโดยอนุโลม และเมื่อคณะกรรมการนโยบาย ให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ได้ และในกรณีจำเป็นและสมควร สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้จะจัดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวด้วยก็ได้

มาตรา ๕๘ สถานศึกษาที่จัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจจัดให้มีหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเป็นการ เฉพาะได้ หรืออาจร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนในการ

จัดทำหลักสูตรของสถานศึกษานั้นได้ แต่หลักสูตรดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการนโยบายมอบหมายแล้ว

มาตรา ๕๙ หลักสูตรของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๖) (ข) ต้องมีความยืดหยุ่นที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และสถานศึกษาต้องไม่กำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนแบบตายตัว เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัดได้ครบถ้วน ให้มีระบบที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษา ณ สถานศึกษาอื่นหรือศึกษาด้วยวิธีการอื่นใดในวิชาที่ตนต้องการ แล้วเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาหรือจากประสบการณ์นอกสถานศึกษามาใช้ในสถานศึกษาได้โดยสะดวก

มาตรา ๖๐ ให้กระทรวงศึกษาธิการและสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาว่าสามารถดำเนินการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานศึกษาใช้หลักสูตรหรือจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ก่อให้เกิดสมรรถนะหรือไม่บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้รายงานต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อสั่งการให้สถานศึกษานั้นชี้แจงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพิจารณาสั่งการต่อไป

มาตรา ๖๑ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรของสถานศึกษาต้องมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ให้ครูสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

การเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การดำเนินการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับคำปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนคิด รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ การทำงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นพบศักยภาพของตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัยตามมาตรา ๘

ให้นำการเรียนรู้เชิงรุกตามวรรคสอง ไปใช้กับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) ด้วย

มาตรา ๖๒ การประเมินการเรียนรู้ให้เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายของผู้เรียนตามมาตรา ๘ เป็นสำคัญ โดยให้ใช้การประเมินนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสามารถนำผลนั้นไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ของตน ทั้งนี้ ต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อใช้กับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน ได้อย่างเหมาะสม และต้องไม่ใช้วิธีการทดสอบความรู้ในทางวิชาการแต่เพียงด้านเดียว

มาตรา ๖๓ การประเมินผู้เรียนเพื่อกำกับ ติดตาม หรือการประเมินคุณภาพ การศึกษาในระดับชาติ ต้องกระทำอย่างสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดกระบวนการ เรียนรู้ และหลักสูตรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๕
หน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

ส่วนที่ ๑

การกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรา ๖๔ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๖๕ การจัดการอุดมศึกษาเป็นหน้าที่หรืออำนาจของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่มีกฎหมายกำหนด แต่การจัดการดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๗) และการกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีต้องคำนึงถึงและสอดคล้องกับเป้าหมาย ของผู้เรียนตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

ให้ความความในวรรคสองของมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับกับการกำหนดวิธีการคัดเลือก บุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการ หรือส่วนราชการ ตามมาตรา ๖๕ ต้องไม่มีลักษณะที่ทำให้การจัดการศึกษาถูกแบ่งออกเป็นส่วน ๆ โดยไม่ต่อเนื่อง หรือบูรณาการกัน และไม่ทำให้สถานศึกษาขาดอิสระในการจัดการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๗ ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้พัฒนา คุณภาพการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการกำกับดูแลตามความเหมาะสม การส่งเสริม การสนับสนุน และการกำกับดูแลตามวรรคหนึ่ง อาจแยกประเภท เพื่อให้การสนับสนุนที่แตกต่างกันได้ โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ และภาวะ ในการจัดการศึกษาที่เอกชนดำเนินการแทนรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ส่วนที่ ๒

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๖๘ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่จัดการศึกษา หรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผล ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในการจัดทำแนวทางตามวรรคหนึ่งต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของส่วนราชการและบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องประกอบด้วย

แนวทางตามวรรคหนึ่งต้องมีรูปแบบหลากหลายที่เหมาะสมกับระบบ รูปแบบ ระดับ และประเภทของการจัดการศึกษาและความพร้อมของการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้บรรลุแนวทางดังกล่าว และให้มีการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ให้ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาจัดให้มีศึกษานิเทศก์ซึ่งมีความรู้ ความสามารถในการแนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษาตามความจำเป็น

ศึกษานิเทศก์ต้องแต่งตั้งจากผู้ซึ่งเคยเป็นครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือครูมาแล้ว ตามระยะเวลา และตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ที่เกี่ยวข้อง แต่จะกำหนดเงื่อนไขให้ต้องได้รับใบอนุญาตมิได้

มาตรา ๖๙ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา ของประเทศเป็นครั้งคราวตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายและการยกระดับการศึกษาของประชาชน และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ในการติดตาม ปรับปรุง และพัฒนาการศึกษาของชาติ

การประเมินตามวรรคหนึ่งต้องกระทำโดยหน่วยงานภายนอกและตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ต้องไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษาและการปฏิบัติหน้าที่ของครูเกินความจำเป็น

มาตรา ๗๐ ให้สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ตามแนวทางที่คณะกรรมการนโยบาย กำหนด แนวทางดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาองค์กรและมีความหลากหลายเพื่อให้ เหมาะสมกับสถานศึกษาที่มีปัญหาและอุปสรรคแตกต่างกัน

สถานศึกษาอาจขอให้มีการรับรองการพัฒนาคุณภาพตามวรรคหนึ่งตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดได้

ส่วนที่ ๓
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษา

มาตรา ๗๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้มีข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกระดับช่วงวัยและทุกระบบการศึกษา และข้อมูลอื่นตามรายการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการศึกษาตามมาตรา ๗๘ การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา และการบริหารจัดการ การศึกษาของชาติ

ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามุ่งข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ตามรายการ มาตรฐานข้อมูล มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องรวมถึงข้อมูลรายรับรายจ่าย ของสถานศึกษาด้วย

ให้สำนักงานมีอำนาจเข้าถึงและใช้ข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน และกระทรวงศึกษาธิการต้องยินยอมให้หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้าถึงข้อมูล และมีอำนาจส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานอื่นที่จำเป็นต้องใช้ที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์ได้ตามที่เห็นสมควร แต่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่จะกระทบต่อ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลมิได้

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ระบบที่สอดคล้องและแลกเปลี่ยน ข้อมูลกันได้กับระบบที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ใช้กันอยู่

มาตรา ๗๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เกี่ยวกับสถานศึกษา คุณภาพการศึกษา ทางเลือก และโอกาสในการเข้าศึกษาในระดับต่าง ๆ และการดำเนินการในด้านอื่นที่จำเป็น

การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องมีความครอบคลุม ถูกต้อง เชื่อถือได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการข้อมูลตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่จะกำหนดให้เปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลมิได้

นอกจากข้อมูลสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจสั่งให้ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่ คณะกรรมการนโยบายได้

หมวด ๖

แผนการศึกษาแห่งชาติและทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ส่วนที่ ๑

แผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๓ ให้สำนักงานจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา แล้วเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป

ภายใต้บังคับมาตรา ๗๕ แผนการศึกษาแห่งชาตินั้น เมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ตลอดไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการให้ยกเลิก

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๗๔ ในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ต้องสอดคล้องและไม่ขัด หรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึง

(๑) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา

(๒) ปัจจัยทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศและของโลก

(๓) สถานการณ์และผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาของประเทศ

(๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๕) ข้อเสนอและข้อคิดเห็นที่เกิดจากการรับฟังความคิดเห็น

แผนการศึกษาแห่งชาติอย่างน้อยต้องมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการให้เด็กทุกคน และประชาชนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ การส่งเสริมให้มีการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ การจัดให้มีการบูรณาการ และความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดการศึกษาทุกระดับ การทำหน้าที่ของรัฐในการให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และอุดหนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน และการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพ

มาตรา ๗๕ ให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติ ทุกห้าปี แต่ในกรณีมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบาย จะมีมติให้ทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติก่อนระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๗๓ และมาตรา ๗๔ มาใช้บังคับกับการพิจารณาทบทวน ความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๖ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ เป็นไปตามพื้นฐานตามพระราชบัญญัตินี้ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษา แห่งชาติ

สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณต้องจัดสรร งบประมาณให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและการจัดสรรงบประมาณตามวรรคสองที่ไม่เป็นไปตาม แผนการศึกษาแห่งชาติจะกระทำมิได้

ส่วนที่ ๒

แผนปฏิบัติการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๗ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและสำนักงาน ร่วมกันจัดทำ แผนปฏิบัติการรายปีเป็นระยะเวลาทุกสี่ปี ในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้ ให้เสนอ คณะกรรมการนโยบายเพื่อวินิจฉัย เมื่อได้จัดทำแผนปฏิบัติการรายปีดังกล่าวและได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการนโยบายแล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ทุกปีก่อนเสนอคำขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงบประมาณ ให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหารือร่วมกันเพื่อปรับปรุง แผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความจำเป็นและตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วดำเนินการ ต่อไปตามวรรคหนึ่ง

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนั้น ในกรณีมีวงเงินจัดสรร ไม่เพียงพอ ให้จัดสรรให้ตามมติของคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

ส่วนที่ ๓

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

มาตรา ๗๘ ให้สำนักงานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้า และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา
- (๒) ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ
- (๓) แนวทางการจัดการกับข้อจำกัดหรืออุปสรรคตาม (๒)
- (๔) เรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
- เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร การประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทำเป็นครั้งคราวตามความจำเป็นตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด
- รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๗๙ ให้สำนักงานใช้ประโยชน์จากข้อมูลรายรับรายจ่ายของสถานศึกษา ตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง ในการดำเนินการให้มีการจัดทำรายงานบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษา แห่งชาติเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร เพื่อรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และครัวเรือน รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์และปัญหาอุปสรรค ในการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบาย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

ส่วนที่ ๔

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๘๐ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการรับส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม การสื่อสารดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา

มาตรา ๘๑ ให้รัฐจัดให้มี ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนา สื่อการเรียนรู้ แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ ในรูปแบบสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู และส่งเสริมการศึกษาและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านผู้ผลิต ผู้ดูแล และผู้ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต การดูแล รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

หมวด ๗
คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๘๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนเจ็ดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ ด้านการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านข้อมูลสารสนเทศ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านคนพิการ ด้านบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ และด้านการเงิน การคลังหรือเศรษฐศาสตร์ ด้านละหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทยมีมติเสนอจำนวนหนึ่งคน และประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือเป็นการทั่วไปว่าเป็นผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

กรรมการตาม (๒) และ (๓) จะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนมิได้ เว้นแต่เป็นการมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง

กรรมการตาม (๔) ต้องมาประชุมด้วยตนเอง การมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองของตำแหน่งดังกล่าวมาประชุมแทนอาจทำได้เป็นครั้งคราว แต่ไม่ทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นพ้นจากความรับผิดชอบ

มติของคณะกรรมการนโยบายมีผลผูกพันส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการ การที่ส่วนราชการใดดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการนโยบาย ให้ถือว่าหัวหน้าส่วนราชการซึ่งเป็นกรรมการนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

การไม่เข้าร่วมประชุมไม่ว่าด้วยเหตุใด ไม่เป็นเหตุให้ไม่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคห้า

มาตรา ๘๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (๖) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๘๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่และให้คณะกรรมการนโยบายปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ก่อนครบกำหนดตามวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนครบกำหนดตามวาระ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๓
- (๔) คณะกรรมการนโยบายมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการเท่าที่มีอยู่ เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (๕) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่

มาตรา ๘๖ การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบาย ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘๗ ให้คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ตามมาตรา ๗๓

(๓) เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อประกอบ

การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับแผนอัตรากำลังด้านการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา

เพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๕) จัดให้มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและกำหนด

มาตรการที่จะให้หน่วยงานของรัฐชี้ชวน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังกล่าว

(๖) ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และแผนการศึกษา

แห่งชาติ ในกรณีความปรากฏว่ามีการปฏิบัติหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ แต่ในกรณีที่เห็นว่าการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๐ ให้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก่อน หากมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๗) พิจารณาเสนอแนะให้มี ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา

ต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งให้ความเห็นหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่

คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๘๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว

และต่อเนื่องของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

ตามมาตรา ๘๗ (๘) อย่างน้อยต้องมีคณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการทำหน้าที่ศึกษาและวิจัย เพื่อเสนอแนะงานด้านวิชาการเกี่ยวกับระบบการศึกษา ระบบการเงินและเศรษฐศาสตร์เพื่อการศึกษา การดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก การผลิตและพัฒนาครู สถานศึกษา ตลอดจนระบบหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) คณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและเสนอแนะการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติตามที่จำเป็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๓) คณะกรรมการทำหน้าที่ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และแผนการศึกษาแห่งชาติ และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๔) คณะกรรมการทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนับสนุน ติดตาม และขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในด้านการศึกษาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และแผนการศึกษาแห่งชาติ และเสนอรายงานต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่เหมาะสม คณะกรรมการนโยบายจะแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการนโยบายในการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๘๗ (๒) ก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นชอบและแจ้งให้คณะกรรมการนโยบายทราบแล้ว ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายได้ให้ความเห็นชอบแล้ว เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ให้ประธานกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาจากกรรมการของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๘๙ ให้นำความในมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๘๗ (๘) ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙๐ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการ มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการนโยบายบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งอำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบาย และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวม และจัดทำข้อมูลเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

(๒) รวบรวมและจัดทำข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถ่ายทอด และเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายและสำนักงาน รายงานดังกล่าวเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานจะจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทำหน้าที่เต็มเวลาหรือคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะตามความจำเป็นเป็นครั้งคราว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าตอบแทนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก็ได้

ให้สำนักงานมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๑ ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ให้คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเพื่อดำเนินการเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน

ในระยะสี่ปีแรกนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ลงวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง (๕) ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

มาตรา ๙๒ ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ และภาระผูกพันของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงบรรดาสัทธิหรือหน้าที่ที่เกิดจากการดำเนินคดีที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นคู่ความด้วย

มาตรา ๙๓ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีความประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่น ให้แจ้งความประสงค์ต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ผู้บังคับบัญชายินยอมให้ผู้ผู้นั้นโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นได้

ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานที่ส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการออกจากงานเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มีความผิดและให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษาและในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติอาจให้ความเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ขอยืมตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการชั่วคราวได้ โดยให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากสังกัดเดิม และเมื่อหมดความจำเป็นเมื่อใดให้รีบส่งตัวผู้นั้นคืนสังกัดเดิม

มาตรา ๙๔ ให้กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังคงมีอยู่และดำเนินการต่อไปจนกว่าเงินที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจะหมดไปหรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบ ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๖๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เงินที่เหลืออยู่โอนไปเป็นของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป คำว่า “กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หรือกฎหมายอื่นใด ให้หมายถึง “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติ
 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้กองทุนเพื่อความเสมอภาค
 ทางการศึกษานำเงินที่ได้รับการจัดสรรตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับ
 การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการผลิต การวิจัย การพัฒนา และการใช้
 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงการก่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญ

มาตรา ๙๕ ให้แผนการศึกษาแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้
 ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเห็นว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ
 ตามวรรคหนึ่งส่วนใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการ
 ปรับปรุงหรือแก้ไขโดยเร็ว

ให้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายใน
 สองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๖ บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง
 หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงสภาการศึกษาหรือคณะกรรมการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง
 คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ และที่อ้างถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการ
 สภาการศึกษา ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึง
 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษา
 แห่งชาติ ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามลำดับ

มาตรา ๙๗ ให้บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ
 คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการศึกษาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
 ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการ
 ตามกฎหมายดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ภายในสองปี
 นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน
 ระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติ
 ขยายระยะเวลาอีกได้ไม่เกินหนึ่งปี

ให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา
 แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป
 จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๓

มาตรา ๙๘ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
 ใช้บังคับ ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันส่งเสริม
 การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีหน้าที่และอำนาจตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ด้วย

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาว่าสมควรจะจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ขึ้นหรือไม่ หากคณะรัฐมนตรีมีมติว่าไม่สมควรจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ หรือมิได้มีมติภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่งและมีหน้าที่และอำนาจตามวรรคสองต่อไป

ในระหว่างระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขอยืมตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานให้แก่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ และในระหว่างการปฏิบัติงานดังกล่าว ให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวมีสิทธิได้รับประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมจากสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ตามที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๙๙ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดระเบียบบริหารราชการให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ โดยจะต้องดำเนินการให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานภายในทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และสามารถบูรณาการระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานภายในกระทรวงและหน่วยงานอื่น เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้การบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ ภายในเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๐ ให้ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและปฏิบัติหน้าที่ครูได้ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สามารถต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต่อไป โดยถือเสมือนหนึ่งเป็นครูผู้ได้รับใบรับรองความเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้

ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่และยังไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายดังกล่าวหรือจะขอใบรับรองความเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากประสงค์จะเปลี่ยนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูเป็นใบรับรองความเป็นครูตามพระราชบัญญัตินี้ ให้แจ้งให้ครูสภาทราบภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ครูสภาดำเนินการออกใบรับรองความเป็นครูให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

บรรดาบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีใดที่อ้างถึงครูซึ่งมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ให้หมายถึงครูซึ่งได้รับใบรับรองความเป็นครูและครูตามวรรคหนึ่งและวรรคสองด้วย

มาตรา ๑๐๑ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นตามอัตราเดียวกับที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้ครูสภาพออกไปรับรองความเป็นครูให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว

มาตรา ๑๐๒ ให้ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นศึกษานิเทศก์ตามพระราชบัญญัตินี้ และมีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ ให้บุคลากรทางการศึกษาอื่น นอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๒ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะมีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายตามมาตรา ๙๗ และมีการจัดระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรา ๙๘ เป็นอย่างอื่น โดยให้มีสิทธิได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ และประโยชน์ตอบแทนอื่นเช่นเดียวกับที่ได้รับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี